

Rusi dominirajo v zraku - Nemški ostanki v Tuniziji v pasti

OBSEŽNA OFENZIVA PROTI NEMCEM V NAČRTU

Rusko letalstvo izvaja ofenzivo že več dni s silovitimi napadi na nemške pozicije. — Na fronti med Bryanskom in Orelom se pripravlja udar. — Na Kavkazu divja bitka za Novorossisk in vso kubansko pokrajino.

Moskva, Rusija. — Od velikih Luk pa doli do Kurska, ki je središče ruske fronte, je rusko letalstvo zelo aktivno že vse sem od začetka meseca maja. Te zadnje dni so Rusi močno bombardirali nemške pozicije pri Bryansku in vse doli do Kurska. Nemcem so močno poškovali več letalskih postaj in eksplozije vsled zračnih bomb so razdelele več nemških municijskih skladišč v ozadju za fronto. Nemških masnih napadov iz zraka ni več toliko, kar je znamenje, da so Nemci morali premestiti doberšen del svojega letalstva na zapad, kjer jim zdaj preti nevarnost invazije. Skoro po vsej fronti ruski letalci dominirajo ozračje.

Drugo poročilo iz Švedske omenja, da Rusi zbirajo številne armade okrog Orela, kjer najbrže pripravljajo udar na nemško črto. Rusi nameravajo prehiteti Nemce, ki tudi obljublajo ofenzivo proti Rusom.

Na kavkaški fronti se bijejo hude bitke za Novorossisk. Poročilo iz Moskve omenja boje v predmestjih in da se v nekaterih krajih bijejo boji že v mestu samem od hiše do hiše, kakor pred meseci v Stalingradu. Nemci trdovratno drže mesto, ker z njim bodo zgubili važno postojanko za operacije v Kavkazu. Zavzete Novorossiska in kubanske pokrajine pa je vitalnega pomena za Ruse, ker bi s tem velik del svojih sil opustili za borbo na ukrajinski fronti med Rostovom in Harkom.

Nemške letalske zgube so tekom aprila in maja naravnost visoke. Nič manj, kakor 2011 letal so zgubili.

NEMCI HUDO POPARJENI

Nemci se pričenjajo zavedati — kaj jih čaka.

Bern, Švica. — Po vesteh, ki so jih dobili nevtralni viri iz Nemčije, hodijo Nemci zadnje dva dni z neko potrtostjo in s sklonjenim glavami naokrog. Nemški generali in častniki so iznenadeni, pravi poročilo, nad borbeno sposobnostjo Amerikancev. Padec Bizerte in Tunisa je silno poparil ljudi, ki se izprašujejo, kako se je vse moglo zgoditi in kaj bo sedaj z nemškim afriškim korom? V Berlinu so omaloževalno govorili o Amerikancih kot vojaki. Zdej, ko nevtralni vojaški eksperti laskavo pišejo o junaštvu Amerikancev, Nemci kar zijajo in ne vedo kaj bi rekli. Lauzanska Gazette piše, da je general Eisenhower eden najsposobnejših vojskovodij, ki je z osvojitvijo Severne Afrike ustvaril možnost za invazijo Evrope.

REDOVNICA NAREDILA IZPIT KOT PILOTINJA

Washington, D. C. — Redovna sestra, frančiškanska reda sestra M. Aquinas, OSF, je določena kot glavna učiteljica letalskega znanstva in o letalstvu sploh, na Katoliški Univerzi v Ameriki. Sestra Aquinas je naredila izpit kot pilotinja in je ena redkih učiteljic v Ameriki, ki je ji bila od oblasti podeljena licenca za pilotiranje.

FRANKO APELIRA ZA MIR

Madrid, Španija. — Generalissimo Franko, diktator sedanje Španije, je včeraj omenil v svojem govoru v Almeriji, da svetovne sile so zdaj dospеле do točke, ki so jo lahko imenuje za "mrtvo točko", to je da ne ena ne druga stran ne more premagati druge. Nato je omenjal, da Španija, kot edina še večja nevtralna dežela v Evropi čuti, da je njeno poslanstvo, da opozori bojujoče stranke na mir. Omenjal je tudi želje sv. Očeta po miru in da je zdaj po tri letnem prelišanju krvi in sovraštva čas, da se apelira na vest človeštva. Franko ima lahko dobre namene, toda kot pristaš preje modernega barbarja Hitlerja in Mussolinija, ni logična oseba za tako misijo. Tudi v izjavi o "mrtvi točki" se moti. Zavezniška zmaga v Tuniziji je poročstvo, da bo prišlo prej ali slej do enake zmage tudi na evropski celine. Samo počaka naj. Ako ima Franko kaj uplava pri modernih barbarih v Berlinu in Rimu, naj raje onim svetuje brezpogojno predajo!

BRITANCI SO SE UMAKNILI V BURMI

New Delhi, Indija. — Japonski oddelki, ki so številčno v premoči na Mayu polotoku v Burmi, so prisilili angleške in indijske čete pri Butheaugu blizu bengalskega zaliva, da so se umaknile. Japonci so s tem prišli v posest vse vzhodne strani Mayu polotoka.

POISKUSNI ZRAČNI NAPAD BOMO IMELI

Chicago, Ill. — Dne 23. maja bomo imeli v Chicagi poizkusni napad iz zraka na Chicago. Pomožni direktor civilne obrambe Ralph Burke, objavlja, da bodo letala spuščala na mesto papirnatih bombe, ki bodo nalašč v ta namen pripravljene, za poskušnje, kako se bomo znali obnašati v takem slučaju.

INVAZIJA SICILIJE BO SLEDILA V KRATKEM

Angleška prva armada prodrla preko Cap Bon polotoka in dospela v Hammamet. — Druga kolona prodira na polotok. — Nekateri oddelki se še trdovratno upirajo, a brez upa na kak uspeh. — Invazija Sicilije se pripravlja.

KRIŽEM SVETA

London, Anglija. — V tukajšnji prestolnici je prinesla zmaga v Tuniziji veliko navdušenje in veliko novega upanja. V Londonu stavljajo enake svote proti enakim, da bo Nemčija premagana v letu 1944. Glede Italije pa stavljajo, da bo premagana in odpadla koncem tega leta.

Bern, Švica. — Iz verodostojnih virov prihaja vest, da sta odšla v Italijo maršal Goering in poglavar nemške Gestape Himmler, kjer bosta prevzela obrambo Italije. Goering bo preuredil italijansko armado za obrambo. Hitlerjev rabelj Himmler pa bo skušal ugotoviti notranjo fronto s pomočjo čistke in drugih načinov.

Ottawa, Ontario. — Kanadska vlada je izbrala devetčlansko delegacijo, ki se bo udeležila mednarodne konference za prehrano v Hot Springs, Virginia. Kanadski poljedelski minister Dr. G. H. Barton, bo načeloval delegaciji.

Washington, D. C. — Zakladniški urad objavlja, da je kampanja za drugo zvezno posojilo, ki se je pričela 12. aprila, to je zadnji mesec, preslegla predpisano kvoto za pet in pol milijonov dolarjev. Skupaj se je prodalo za 18 in pol milijonov dolarjev vojnih bonдов.

Stockholm, Švedska. — Finski maršal Karl G. Mannerheim, ki se je zdravil več tednov v Švici, se je te dni vrnil preko Nemčije in Švedske na Finsko. Prevzel bo zopet poveljstvo nad finsko armado, omenja poročilo.

Detroit, Mich. — Iz Kanade so dospеле po jezerih

Zavezniški stan, Afrika.

Oklopni oddelki angleške prve armade, so včeraj prodrli preko Cap Bon polotoka in so zavzeli mesto Hammamet na južno-vzhodni strani polotoka. S tem pravijo, so nemški ostanki razsekani na štiri dele. Obroči okrog njih se vsako uro zožujejo. Vendar bo še kakih 60 do 70 tisoč Nemcev in Italijanov po gorovju. Vjetih pa je bilo dosedaj že nad 90.000, omenjajo poročila. Na podlagi tega, je osiščna moč znašala do kakih 170 tisoč mož v Tuniziji. Vsi ostanki osiščnih armad so razun na polotoku Cap Bon popolnoma obkoljeni in se nahajajo takorekoč v pasti, iz katere ni izhoda. Očiščevanje gorovja in raznih postojank bo vzelo še nekaj dni.

Zavezniški letalci so včeraj silovito bombardirali letalske postaje in mesta v Siciliji. Posebno je bila prizadeta Palermo, Messina, Trapani in Marsala. Tudi otok Pantaleria, ki se nahaja med Sicilijo in afriškem obrežjem je bil predmet silovitega napada. Zračni napadi na Sicilijo se smatrajo kot nekaj uvod bitke za Sicilijo, ki je oddaljena od Tunizije komaj 90 milj. Morda znajo zavezniki že prihodnje dni napasti Sicilijo s parašutniki, ker ozračje nad Sredozemskem morjem je pod kontrolo zavezniškega letalstva. Mnogi prerokujejo, da invazija Sicilije ni več daleč.

večje pošiljatve žita v Združene države. To je povzročilo, da je cena pšenici, ovsu in rži padla za nekaj odlomkov. Ameriški razpečevalci žita protestirajo, da bo to škodovalo prodaji ameriškega žita.

VESTI O DOMOVINI

Ustanovitev korporacij za ljubljansko pokrajino. — Kako borza ocenjuje izgled Jugoslavije za bodočnost. — Življenje v Beogradu. — Poslanik Fotič v avdijenci pri predsedniku Rooseveltu.

Vest iz Ljubljane

V mesecu decembru se je sestala v Ljubljani korporacija svobodnih profesij in umetnikov za Ljubljansko pokrajino. Predsednik je bil ing. Pirkmajer, odbor pa naslednji: Dr. Andrej Kuhar in Stanko Knez, pod-odbor za pravo in trgovino. Dr. Anton Raje in dr. Kmet, pod-odbor zdravnikov. Ing. Boleslav Likar, tehnični pod-odbor. Dr. Branko Vrcon in prof. Saša Santelj, pod-odbor umetnikov.

Cena jugoslovanskih bonдов se dviga

Cene na borzi veljajo za najbolj občutljivi barometer javnega mnenja, ker pride v njih takoj do izraza vsaka najmanjša sprememba — zaupanja ali nezaupanja. Po tem merilu so izgledi Jugoslavije za bodočnost izvrstni: New York, 8. maja (NYT) — V svoji rubriki "Foreign Bonds" prinaša današnji New York Times cene bonдов Blair-ovega posojila 'Serbs, Croats and Slovenes': 15½ do 17¼. Zadnja cena 17¼.

Ti bondivi so ob času napada na Jugoslavijo veljali komaj 3 dolarje.

Kakšen je Beograd pod nemško okupacijo

Tujec si Beograda sploh ne more ogledati — le prav na kratko smeš na prehodu obiskati v največji naglici nekatere dele mesta. Vlada ne dovoljuje niti svojim lastnim državljanom, katerim popolnoma zaupa, da bi se mudili dalje časa v srbski prestolnici. Potniki, ki so namenjeni v Sofijo ali Carigrad, pa se morajo ustaviti v Beogradu, ker so železniške zveze take, da se Beograda ne morejo izogniti, kajti tu se menja vlak, a na zvezo je treba čakati.

Za beograjske meščane pa je življenje v mestu postalo neznosno. V hotelih sprejemajo edine vojake. Meščani dobe le s pooblastilom "stanovanjskega urada" dovoljenje za prenočevanje v privatnih stanovanjih. Po deseti uri zvečer je, nekdanje tako veselo mesto, popolnoma mrtvo. Meščani, ki se drznejo na ulico po policijski uri, morajo računati s tem, da bodo spali na policiji — ne glede na druge neprijetnosti, kajti težko jim bo dokazati, da so nedolžni.

Oni kraji mesta, ki so bili porušeni o priliki zračnih napadov, leže še danes v razvalinah. Ena najbolj značilnih sprememb je ta, da je kraljev dvor na Dedinju postal jetnišnica. To je karakteristična poteza našega časa, da so tam, kjer so se še pred kratkim

kretali knezi, kralji in kraljevi diplomati, zdaj le še nesrečni ujetniki, sužnji, katerih edina tolažba je upanje v boljšo bodočnost.

Beograjske ulice pa so kljub temu podnevu še vedno zelo živahne. Videti je, da vse to ljudstvo čaka na nov preobrat, da so duševno vsi popolnoma s tem zaposleni, sicer pa brezbržno živijo tja v en dan. Zanimivo je tudi, da so v vseh javnih parkih nastanjeni zvočniki.

V avdijenci

New York, dne 6. maja 1943 — V čerajšnji "New York Times" poroča iz Washingtona, da je ambasador Jugoslavije, g. Konstantin Fotič včeraj imel razgovor s predsednikom Rooseveltom; newyorški list omenja k tej zadevi naslednje:

"Ambasador se je bil nedavno povrnil iz Londona po obisku svoje vlade in je izročil predsedniku poslanice s strani kralja Petra in vodilnih osebnosti jugoslovanske vlade. Te poslanice so prežete zaupanja v zmago; ambasador je izjavil: 'Naše zaupanje ni bilo nikdar tako veliko kakor danes, posebno radi izvrstnih vesti, ki prihajajo iz Tunizije.'

Francoski vojni ujetniki

London, 5. maja (AP) — Včerajšnji New York Times prinaša naslednjo vest, priobčeno od Associated Press:

"Francoski ujetniki, poljedelski delavci, katere so jugoslovanski gerilci osvobodili iz koncentracijskega taborišča, se zdaj bore v vrstah Jugoslovancev proti Nemcem — tako je danes poročal moskovski radio."

Isto vest je prinesel tudi sovjetski komunike, katerega je tukaj zabeležil tolmač sovjetskega radia.

Zmote nemške propagande

New York, 6. maja (JIC) — Radio postaja WEAF je poročala danes v svoji oddaji ob 8:30 zjutraj naslednje:

Berlinski radio je napravil zmoti, ki nam daje vpogled v nerazčiščene razmere na ozemlju uporne Jugoslavije. Uradna nemška časniška agencija je objavila, da je prišel Heinrich Himmler, šef Gestape v uporno od nacistov narejeno hrvaško državo, kar potrjuje podtalne vesti o velikem vrenju na hrvaškem ozemlju in o težkočah, s katerimi se mora radi tega boriti okupacijska armada.

Dvajset minut pozneje po emisiji te vesti pa je že prišlo povelje iz Berlina, ki prepoveduje nemškimi časopisom, da to vest objavijo. Povelju ni bil dodan nikakšen komentar. Propagandna pisarna dr. Goebbelsa je napravila novo pomoto.

KAKO SO SE NEMCI PREDAJALI AMERIKANECM V SEV. TUNIZIJI?

Porto Farina, Tunizija. — Zelo zanimiva poročila prihajajo o končnih bojih v Severni Tuniziji, katero so zdaj Amerikanci že skoro vso očistili. Vršilo se je to v nedeljo in ponedeljek. Poročevalec, ki se nahaja z ameriški četami opisuje:

"Ves dan že srečujemo nemške in tu in tam italijanske vojake, ki jih spremljajo naši vojaki kot ujetnike v naše ozadje. Ob potih vidimo razbite sovražne topove, truke in vse razna vozila, kar priča, da je naše topništvo učinkovito delovalo v tej ofenzivi.

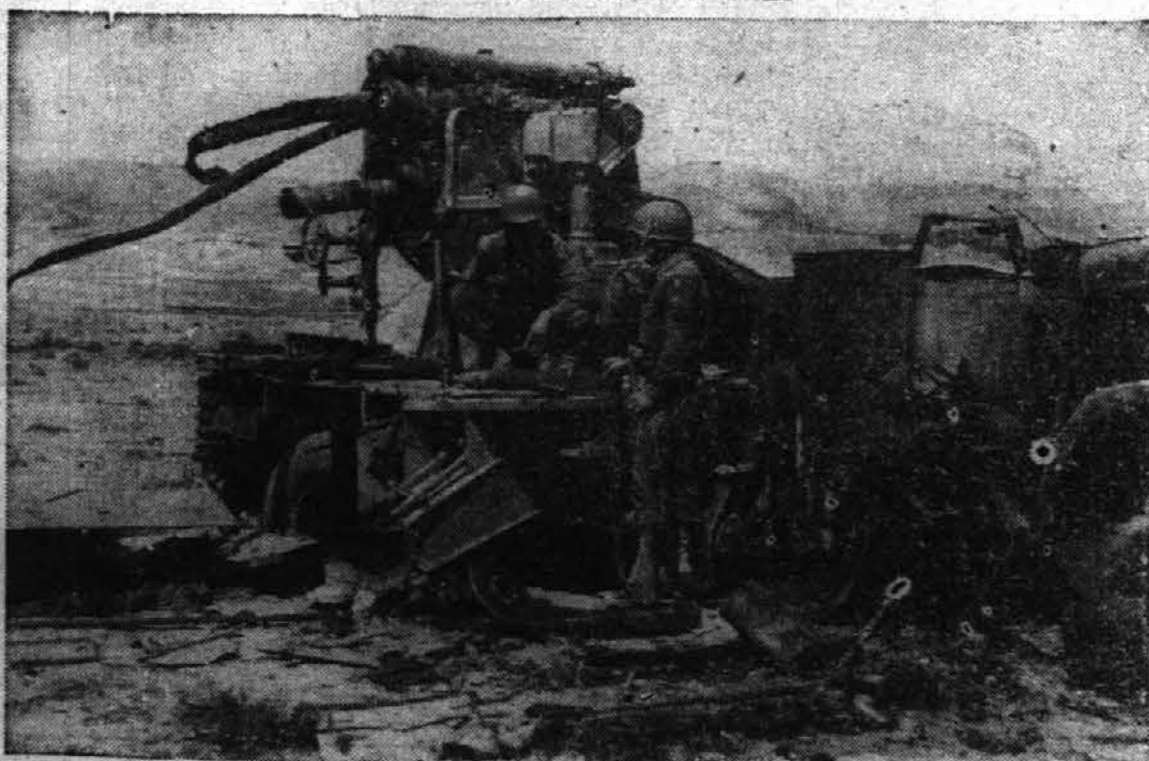
Največji plen je bil gotovo, da so naše čete zajele šest nemških generalov. Bili so to general von Vaerst, poveljnik pete nazijske oklopne pancer armade v okolici Bizerte. Po-

tem je bil general Borowiecz, ki je poveljeval 15. pancer diviziji, potem general Krause, poveljnik artilerije v okolici Bizerte, za tem general Baumseuge, poveljnik protizračnih baterij, general Budowiecz poveljnik takozvanih "človeško-hudičevih" pešcev in general Baler, poveljnik najbolj elitnega barentinskega polka, katerega člani so se udeležili že bojev v Holandiji in na Kreti kot parašutniki.

Nekateri izmed nemških ujetnikov so bili še vedno zapesti v svojo prusko ošabnost in so prezrljivo in ošabno zrlji predse. Premnoge pa je ošabnost zapustila in so bili vidno veseli, da so rešeni pekla na fronti.

Bilo je v nedeljo okrog pol- (Dalje na 4. strani)

RAZBIT NEMŠKI TANK V AFRIKI

Slika kaže razbiti nemški tank, na katerem je bil montiran 38 mm. top, s katerim so Nemci streljali na Amerikance. Toda ameriški top ga je zadel in tank razbil in uničil. Ameriški korporal Stanphill iz Otoka, Okla. in njegov tovariš ga ogledujeta.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki. Ustanovljen leta 1891

The first and the oldest Slovene Newspaper in America. Established 1891

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljov in dnevoj po praznikih.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after a holiday.

Izdaja in tiska: EDINOST PUBLISHING CO. Naslov uredništva in uprave: 1849 W. Cermak Rd., Chicago. Telefon: CANAL 5544

Published by: EDINOST PUBLISHING CO. Address of publication office: 1849 W. Cermak Rd., Chicago. Phone: CANAL 5544

Naročnina:	
Za celo leto	\$4.00
Za pol leta	3.00
Za četrta leta	1.75
Subscriptions:	
For one year	\$4.00
For half a year	3.00
For three months	1.75
Chicago, Canada and Europe:	
For one year	\$7.00
For half a year	3.50
For three months	2.00
Single copy	3c

Naročnina:	
Za celo leto	\$4.00
Za pol leta	3.00
Za četrta leta	1.75
Subscriptions:	
For one year	\$4.00
For half a year	3.00
For three months	1.75
Chicago, Canada and Europe:	
For one year	\$7.00
For half a year	3.50
For three months	2.00
Single copy	3c

POZORI! Številke poleg vašega imena na naslovni strani kažejo, do kdaj je plačana vaša naročnina. Prva pomeni mesec, druga dan, tretja leto. Obnavljajte naročnino točno.

Dopolni vašega pomena za hitro objavo morajo biti poslani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnem, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrta dopoldna. — Na dopise brez podpisa se ne odziva. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter, November 10, 1925 at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

J. M. Trunk: PLAŠČ PO VETRU

Borba na vojnih poljanah se vrši z orožjem. S pojmom orožja je zvezano tudi vse tisto, kar omogočuje pripravo orožja: gmotna sredstva, proizvodnja, razdelitev, spretnost pri kakovosti orožja, človeške moči, ki rabijo orožje, kovinske, rastlinske, živalske snovi za orožje, industrija in zopet človeške moči, ki orožje proizvajajo, in še nešteto drugih okoliščin. Beseda orožje je le gol izraz. Ker se borba vrši z orožjem, more tudi le orožje borbo odločiti. Ali je z borbo odločeno vse? Tu prihajamo na malo drugačno polje, in tu izgine orožje, ker je orožje že odločilo, storilo svoje, prišlo do namena, kakršen orožju gre.

Ako mislim na drugo in drugačno polje, ne mislim na moč raznih idej, naziranj, teorij, katera nastopa, ko je območnik ropot in žvenket orožja. Pri uravnavi so ideje najbolj važnega pomena. Pravilna ideja bo imela trajen uspeh, bo uravnala vsaj deloma, napačna ideja lahko pride do nekega uspeha, uravnala pa ne bo, ker na pesku, in to je napačna ideja, se ne more postaviti nobene stavbe, ki naj bi obstajala, postala trdna in stalna.

Obstojajo pa tudi še razna naziranja, ki na sebi ne spadata med ideje, med temeljne ideje o svetu in življenju, pa le posegajo tudi zelo globoko pri nameravani uravnavi, kadar utihne orožje. Morda so za praktično uravnavo taka naziranja še večjega pomena od kake temeljne ideje same, ker ideja more le voditi, kazati pot, naziranja pa dejstveno razmere uravnava, in če so naziranja napačna, je povsem naravno, da uravnava ne more biti trajna, da se vse v kratkem zgrudi in podere.

Se smo le pri orožju v sedanjih borbi, prej ali slej pa pride do odločitve, in borba bo končana. Kako bo z uravnavo?

Demokracija spada med ideje, ker sloni na določenem pojmovanju o svetu in življenju. Vsak demokrat ni pri demokraciji, ako je njegovo temeljno naziranje o demokraciji napačno. Pri besedi je, pri bistvu pa ni. Vse polno je demokratov, ampak demokracije le vrlo malo. Ni prave podlage, vse se v kratkem zgrudi kakor hiša iz kart. Naziranja o demokraciji niso bistvo demokracije, ampak v praktičnem življenju in pri uravnavi razmer so naziranja pogostoma pred bistvom demokracije. Lahko trdim, da ne pride do uravnave, ker ni prišlo do bistva, priznam pa tudi da do popolne in kake končne uravnave razmer med ljudmi nikoli ne bo prišlo, ker je skoroda izključeno, da bi vsi ljudje prišli do bistva samega, pri demokratični uravnavi to raj, do pravilnega naziranja o temeljnih idejah demokracije.

Za nazoren vzorec o tem, kar hočem povedati le bolj teoretično ali akademično, služi lahko vse, kar je bilo po zadnji vojni, ko je utihnilo orožje in je bila borba z orožjem končana. Uredilo se ni, ker po kratki dobi imamo še vse hujšo borbo. Mirovni pogodbi je bilo v Parizu več, glavna je versajska z Nemčijo. Te pogodbe so lahko predmet raznega kritiziranja. Premagani so se vsi nezadovoljni, saj noben premaganec se ni bil zadovoljen in nikoli ne bo. Tudi krogi med zmagovalci morajo razne določbe kritizirati, ko pač nobeno človeško delo ni in ne more biti popolno. Ko je Hitler nastopil, je hudo kričal o krivicah versajskega miru. Mnogi so mu nasledili. Da so mu prav vsi Nemci pritrjevali, to je pač naravno, ampak še drugi krogi so kazali na te mirovne pogodbe, kakor bi bile edini razlog, da je prišlo zdaj do nove borbe.

Tu je vrlo važna točka, ki bo igrala vlogo pri uravnavi, katera bo sledila, kadar utihne orožje pri sedanjih borbi. Versajski mir ni le Hitleru kamen spodtike. Tudi izven nemški krogi se nad določbami zgražajo. Kakšni krogi? Pred vsem so to socialistični krogi. Razlogi za zgražanje pa niso toliko navidezne krivice miru, razlogi so bolj strankarskega značaja. Socialisti so prišli v Nemčiji do vlade, ne morda izključno, ampak prišli so do zelo važnega vladnega vpliva. Pri vladanju pa ni šlo. Krivda ne pada na socializem kot socialno pojmovanje, pri praktičnem udeleževanju svojih naukov pa ni šlo. Lastne stranke noben

strankar ne bo dolžil, to je naravno, pač pa bo valil krivdo na mir, ki je baje vseboval toliko krivic, da ni moglo iti naprej.

Prav istega naziranja so tudi privrženci bivšega nemškega centra, ki je imel enako velik vpliv pri vladi po miru. Tu pač ne more iti za načelna socialna vprašanja, ker tu je bil centrum neoporečen, pač pa gre za taktična vprašanja, ker prav vsi krogi v centrumu niso mogli prenesti, da je bila Nemčija premagana, in ko je Hitler začel kričati o "rešitvi" Nemčije, je tudi centrum zdrknil Hitleru pred noge.

Vse to imenujem jaz: obračanje plašča po vetru. V Ameriki je dosti nemških socialistov, ki so zbežali pred Hitlerem. Kjer koli pridejo do besede, bo krivda pri versajskem miru, in drugi socialisti capljajo za njimi. Naj omenim, da med Slovenci tvori izjemo prepričan socialist Etbin Kristan, ki nikakor ne blebata za drugimi. Ker se pa vreme na bojnem polju izpremenja, je zopet treba plašč obrniti po vetru: vsa krivda je le pri Hitleru, pa nikakor ni vsa le na ti strani, in vse, kar bi količkaj ugodno kazalo za stranko, se naprej in naprej poudarja, da se stranka izmuzne.

Taka "vetrovna" naziranja so silno važna.

PRIREDITEV NAŠIH SKAVTK

Chicago, Ill.

Ali imate doma otroka, ki ga ne morete obvladati in ki hoče po vsej sili biti "problem child"? Kaj bi napravili, ko bi imeli tri? Ni treba reči, da bi vzeli palico in premlatili vse skupaj, temveč pridite raj pogledat, kako odgovarja na to vprašanje šaljiva igra "Taming of the Crew", ki jo bo vpriporila četa 122 skavtk pri Sv. Štefanu v nedeljo 16. maja ob 8 uri zvečer v Šolski dvorani. Lahko ste brez skrbi, da se boste res od srca razveselili in dobro zabavali od začetka do konca.

Največji angleški dramatik, William Shakespeare, je spisal znano komično igro "Taming of the Shrew" (Ukrotenje hude žene). Naslov naše komične igre pa se glasi podobno: "Taming of the Crew" (Ukrotenje čete).

Na ta dan bo četa 122 tudi slavila svojo 15-letnico in se bo skupno udeležila sv. maše ob 9:30. Pri tej priliki se bomo spominjali vseh, ki so posvetili svoje delo in čas, da so vzdrževali skavtko pri Sv. Štefanu, in bomo posvetile celi dan hvaležnemu spominu naše ustanoviteljice Miss Ann Madic, ki je sedaj Sestra M. Alojzija v Jolietu, Ill.

Naprej k številnim in srečnim dnevom za skavtko!

Troop 122.

USMILJENA SRCA DARUJEJO

Cleveland, O.

Rad pišem in apeliram na usmiljena srca naših ljudi v Ameriki. Zelo rad bi videl, da bi naši ljudje ostran morja dobili veliko darilo od ameriških Slovencev, ko mine vojna. Toda moja iskreno voljo do brezplačnega dela zagrenijo posamezniki, ki imajo nerazumljive, mogoče osebne namere napram meni. Naj bodo te nehumanitarne namere še tako grenke, (in, če bi bile

ZMAGALCI V KSKJ KEGLJASKI TEKMI V CHICAGU, 6.-9. MAJA 1943

SKUPINE:

Moški, redna skupina—Zefran Funeral Home, Chicago....	2884
Nad 45 let—Merlock Tavern, Waukegan	2363
Mladina—St. Stephen's Juniors, Chicago	1655
Zenske, redna skupina—Marty Svete's Tavern, Wauk....	2305
Zenske, nad 45 let—Društvo Sv. Ane, Waukegan.....	1752

PARI:

Frank Bicek in Frank Kosmach, Chicago	1236
Edith Ogrin in Tillie Artach, Waukegan	1062

POSAMEZNI:

John Osterman, Chicago	669
Lee Beisbier, Milwaukee	585

V VSEH NASTOPIH:

William Jakse, So. Chicago, in Lee Beisbier, Milwaukee.	
---	--

NAZANILLO

Vse delničarje (ke) Tiskovne družbe "Edinost" se s tem obvešča, da se bo vršila v ponedeljek dne 17. maja 1943 ob 8. uri zvečer izredna seja družbe v lastnih uradnih prostorih na 1849 W. Cermak Road, Chicago, Illinois.

Na dnevnem redu bo zelo važna zadeva in delničarji so prošeni, da se seje udeležijo. Oni, ki radi oddaljenosti na sejo ne bodo mogli, naj podajo svoja mnenja pisмено odboru, ki bo iste predložil seji v presojo.

Odbor TISKOVNE DRUŽBE "EDINOST".

je pa še zame, ker sem že davno prekoračil prvo polovico stoletja. To so besede, ki gredo z zlatom na tehtnico. Tudi njemu je dolžnost največja vera na svetu. Kdo je njemu enak med nami Slovenci v Ameriki? Kdo drugi je dal svojo celomesečno plačo domovini na altar? Kdo bo prvi, ki mu bo sledil na pot človeške usmiljenosti in vzgledne zavednosti? Ah, kako veliki in blagovestni bi bili vsi Slovenci in Slovenke v Ameriki, da ima vsak njegovo iskreno srce in njegove dragocene besede. Če bi bili njemu enaki, ne šteli bi tisočake, ampak milijone dolarjev v blagajni JPO-SS.

Naša pomožna akcija zbira denarne prispevke ter iste nalaga v vojne obrambne bonde. Imamo dva dobra namena: Prvo pomoč nudimo svobodni Ameriki, drugo pomoč bomo dali trpečim rojstni domovini, ko mine vojna. Ne moremo drugače, naši sklepi in pravila nam tako narekujejo. Vsi, ki so prispevali v naš sklad, so dali na podlagi naših pravil in sklepov, ki so bili odobreni od desetih naših bratskih organizacij, ki predstavljajo pretežno večino našega naroda v Ameriki.

Nekatere narodne pomožne organizacije v Ameriki poizkušajo pomagati takoj. Koliko jih je, tega ne vem. Grki imajo tudi tako pomožno akcijo, nabrali so preko 5 milijonov dolarjev. Oni so napravili poizkušnjo s takojšnjo pomočjo. In kaj se je zgodilo? V reviji Newsweek z dne 12. aprila čitamo: "Washington ima zanesljive dokaze od grških beguncev, da 40 odstotkov od poslanih živil vzamejo okupacijske sile (Nemci in Italijani), čeprav

iste pošilja in razdeljuje Rdeči križ." Nikdo mi ne more zanikati, da okupatorji niso gospodarji nad zavojevanimi narodi. V časopisih čitam, da so nekateri naši lokalni odbori zelo aktivni: V Clevelandu in Collinwoodu kar pridno delajo. V Chicagu se pripravljajo za prireditev koncem maja; v Waukeganu kažejo neprestano veliko zanimanje in njih prispevki so posnemanja vredni; Sheboygan in Milwaukee, obe mesti sta zelo dobro zapisani pri glavnem blagajniku; Barberton, Ohio, je pohvalno plačal svoj narodni davek; Pueblo in Denver, povsod se nadaljuje pomožno gibanje; v Bridgeport-Boydsville-u bodo imeli prireditev, tako v Girardu, Ohio. Slovenska naselbina v Detroitu kaže dosti zanimanja.

Kaj pa po drugih naselbinah? Ali ste že ustanovili lokalni odbor? In, če že imate lokalni odbor, pozivite vaše delovanje. Pomoč je nujna: Amerika jo potrebuje najprvo, ko bo konec vojne, bo domovina potrebovala takoj. Bodimo pripravljani! Nabirajte denarne prispevke ob vsaki priliki. Vsak dolar šteje, ker brez dolarjev ni tisočakov.

Jugoslovanski pomožni odbor, slovenska sekcija, vas kliče v imenu trpečih, zasužnje-nih in umirajočih bratov in umirajočih bratov in sester v domovini: Na pomoč! Naj ne bo nobenega Slovenca med nami v Ameriki, ki bi se pisal — Janez Nedam. Daj, brat, daj; pomagaj, sestra!

Slovenec F. S. v New Yorku je daroval svojo celomesečno plačo \$100.00. Bil je devet let brez dela in je star preko 50

DOGODKI

med Slovenci in Ameriki.

Ameriški Jugoslovanski Klub Eveleth, Minn. — Dne 2. maja se je vršila seja Am. Jugosl. Kluba o načrtih in pripravah za praznovanje Slovenskega dne, ki se bo vršilo 20. junija ob enem s praznovanjem Očetovega dne. Vsa jugoslovanska društva in organizacije v tem mestu bodo sodelovala z omenjenim klubom, da bo prireditev kolikor mogoče uspešna.

Posnemanja vredna družina

Chicago, Ill. — Na tem mestu smo že večkrat navedli imena organizacij in posameznih rojakov iz drugih naselbin, ki so kupili večje število vojnih bondov, največ zaradi tega, da damo še drugim spodbudo, ki imajo denar na razpolago; saj vemo, da besede mičejo, zgledi pa vlečejo. Tudi v Chicagu imamo slovenske družine, ki se izredno odklikujejo pri nakupovanju vojnih bondov. Znani rojak John Mlakar, ki ima svoj dom na 1925 W. 22. Pl., je kupil zase in svojo družino že za več kot \$3,000 vojnih bondov. Pravi pa, da bi vse to z veseljem dal, ko bi mu ne bilo treba živeti v neprestani skrbi, kaj je z njegovima dvema sinovoma, ki služita pri obrežni straži in že mnogo mesecev ni prejel od njiju nobene pošte.

Nova šentštefenska faranka

Chicago, Ill. — Ime ji je Virginia Theresa Katic. Rojena je bila 14. aprila, krščena pa 9. maja v cerkvi Sv. Štefana. Je hčerka družine Mr. in Mrs. John Katic.

Doma za nekoliko časa

Chicago, Ill. — Te dni smo videli več naših fantov, ki so prišli malo domov od armade ali pa od mornarice: Cpl. Anthony Kegl (Willow Springs), Vernon Giura, S. Sgt. Anthony Terselich, Ernest Rangus, Louis Wolsic, in drugi.

Louis Perne umrl

New York, N. Y. — V tukajšnjih bolnišnici Bellevue je preminil dobro znani rojak Louis Perne. Leži na mrtvaškem odru v pogrebnem zavodu Anton Kirn, 514 E. 6th St. (Pismo odposlano 9. maja). Doma je bil iz Trzina pri Domžalah. Dolgo vrsto let je delal v Slovenskem domu v Brooklynu. Bil je pošten in priden delavec. Naj v miru počiva. — Anton Anslavar.

let. Kdor ga hoče posnemati, naj prispeva v blagajno naših lokalnih odborov, ali naj pošlje direktno na glavnega blagajnika, če se osebno srečava, naj izroči meni ali pošlje na moj naslov, ki je sledeč: 6208 Schade Ave., Cleveland, Ohio. Kadar slišite klic: Na pomoč! — vsi pomagajte. Janko N. Rogelj.

Vsak teden naj bo vsaj en dopis iz vsake slovenske naselbine v "A. S."

TARZAN (705) SKRIVNOSTNO RAZISKOVANJE

V džungli je bilo Jaggerju neprijetno. Izpod srajce je potegnil Tarzanovo nož. Od nekod so se začeli razlegati pošastni glasovi.

Jagger je bil prestrašen. Začel je bežati. Njegova tresoča roka je nehoti spustila nož v gosto reso.

Ko je dognal, da je le vejevje prezelo in škripalo, je dobil spet več poguma in je začel iskati dragoceno klinjo.

Pa, ker ni bil vajen gozda, je zgrešil svojo prejšnjo pot. Tarzanov sloveči nož je bil izgubljen!

(Metropolitan Newspaper Service)

Napisal: Edgar Rice Burroughs

ZGODBA O SV. JANEZU NEPOMUKU

Dne 16. maja praznuje katoliška cerkev god velikega češkega svetnika sv. Janeza Nepomuka. Svetnik se je rodil leta 1340 v vasi Pomuk blizu Plzna. Postal je duhovnik in generalni vikar praškega nadškofa Jenzensteina. Umrl je leta 1393 kot mučenik. Tedaj je na Češkem vladal češki kralj Vaclav IV., ki je bil obenem tudi nemški kralj. Ta je vladal od leta 1379 do 1419. Vaclav je bil sin češkega kralja, nemškega cesarja Karla IV. Bil je dobro vzgojen, toda silno nagle jeze in vdan pijači. Tako je po svojih strasteh postal v zgodovini svaričen gled kakšen vladar ne sme biti. Na njegovem dvoru je vladala velika korupcija. Kralj je oddajal službe svojim ljubljencem brez ozira na to, ali so sposobni ali ne. Za nekega izmed svojih ljubljencev, ki pa je bil kaj malo prida, je kralj Vaclav in južno-zahodnem delu Češke hotel ustanoviti tudi posebno škofijo ter jo obdariti z bogatimi dohodki. Ker pa kralj ni imel dovolj sredstev za to, je hotel svojemu ljubljencu dobiti sredstva na drug način. Slučajno je takrat umrl opat nekega bližnjega samostana. S sredstvi tega samostana je hotel kralj Vaclav ustanoviti novo škofijo za svojega varovanca.

Tedanji praški nadškof Jenzenstein pa je pravočasno izvedel za to kraljevo namero, zaradi česar je pozval menihe dotičnega samostana, naj nemudoma izvolijo novega opata. To se je res zgodilo, nakar je nadškof izvolitev brž potrdil in s tem prekrizal kraljev načrt. Ko je kralj Vaclav zvedel, kaj se je zgodilo, je zbesnel. Dne 20. marca leta 1395 je poklical k sebi na odgovor nadškofa Jenzensteina, njegovega generalnega vikarja Janeza, stolnega prošta Vaclava, oficijala Nikolaja Puhnika ter nadškofovega okrbnika Nupra. Nadškofa se kralj Vaclav res ni upal lotiti s surovo silo. Tudi proštu je bilo prizaneženo, pač pa je one tri z generalnim vikarjem Janezom vred dal mučiti. Janeza je dal na natezalnico in je baje celo sam lastnorčno pomagal pri mučenju zasovražene generalnega vikarja. Medtem ko sta onadva vkljub mučenju ostala še živa, je bil generalni vikar

Janez tako zdelan, da je končna smrtna obsodba, katero je izrekel kralj, bila samo rešitev velikih muk. Kralj je naslednjo noč mučenega generalnega vikarja Janeza dal z vitavskega mostu vreči v reko Vitavo, kjer je mučenec utonil.

To grozodejstvo je praško prebivalstvo silno razburilo. Pražani so brž ukrenili vse potrebno, da so v vodi našli mučenčevu truplo ter ga slovesno pokopali v stolni cerkvi. Nadškof Jenzenstein je o tem dogodku takoj na skrivaj poročal papežu Bonifaciju IX. v Rim. Šele čez kakih 350 let je to nadškofovo poročilo prišlo v javnost. V tem poročilu in pritožbi je nadškof natančno poročal papežu, kako je kralj Vaclav mučil generalnega vikarja Janeza, ki je končno umrl mučniške smrti.

Usodno izročilo, ki je silo staro in večkrat zgodovinsko pretreseno ter zato tudi pristno, pa pove tudi, zakaj je kralj Vaclav generalnega vikarja Janeza tako sovražil. Po tem ustnem izročilu je bil generalni vikar Janez spovednik druge kraljeve žene Zofije. Kralj Vaclav pa je bil ljubosumen in je večkrat silil v kraljičinega spovednika, naj mu pove, kakšnih grehov se kraljica pri njem spoveduje. Generalni vikar Janez pa je bil zvest svoji dolžnosti ter ni hotel izdati spovedne tajnosti. Zaradi tega je začel kralj Vaclav generalnega vikarja sovražiti. Prilika za maščevanje se mu je ponudila ob tisti priliki, ko je nadškof Jenzenstein in njegov kapitelj prekrizal kraljeve načrte v zadevi premoženja tiste južnočeškega samostana. To priliko je torej pograbil kralj Vaclav in se maščeval nad spovednikom, ki je bil zvest svoji duhovniški dolžnosti.

Za zgodovinarja to ustno izročilo seveda ni noben dokument, ampak spada to v poglavje krščanske mistike. Resnica pa je vendarle ta, da so dne 15. aprila 1719 odprli mučenčev grob, ko se je vršil svetniški proces za Janeza Nepomuka. Tedaj so pod okostjem mrtvega svetnika v spodnji čeljusti našli docela nestrohnel jezik mučenega in umorjenega Janeza Nepomuka, ki je umrl zaradi svoje duhovniške molše čestnosti.

RAZNOTEROSTI

ZAPLETENO ODMERJANJE

Letos je bilo menda povsod precej težko dobiti svinjsko gnjat za Veliko noč. Neke Mrs. Harold Miller, Melrose, Mass., je bila toliko srečna, da je dobila lepo kračo. Nekaj je je snedla, ostalo, več kakor polovico, pa je djala na ajsbakso na porču, da govorimo "čisto" slovenščino. Pa se je pritepel tja veliki sosedov pes in jo hitro odkuril s to šunko, po elah in kdo ve kod. Končno je sosed psa ujel in rešil precejšen del ugrabljenega mesa, toda Mrs. Miller noče tistega nazaj, kar je že pes vlačil po elah. Sosed je pripravljen kupiti za njo novo šunko, pa ne more, ker je že porabil vse svoje odmerjalne točke. Zadeva je prišla pred odmerjalni urad.

BOMBAŽ ALI ŽIVILA?

Kakor trdi T. W. Schultz, splošno znani gospodarski izvedenec, nam preostaja toliko bombaža, da bi se v vojnem prizadevanju prav nič ne poznalo, če tudi ne bi niti enega samega funta pridelali to leto. Vsa bombaževa polja na jugu bi bila letos lahko posejana in zasajena z živilskimi pridelki. Navzlic temu pa Poljedelski Oddelek (Department of Agriculture) naznanja, da bo v letu 1943 še za 7 procentov več polja uporabljena za bombaž.

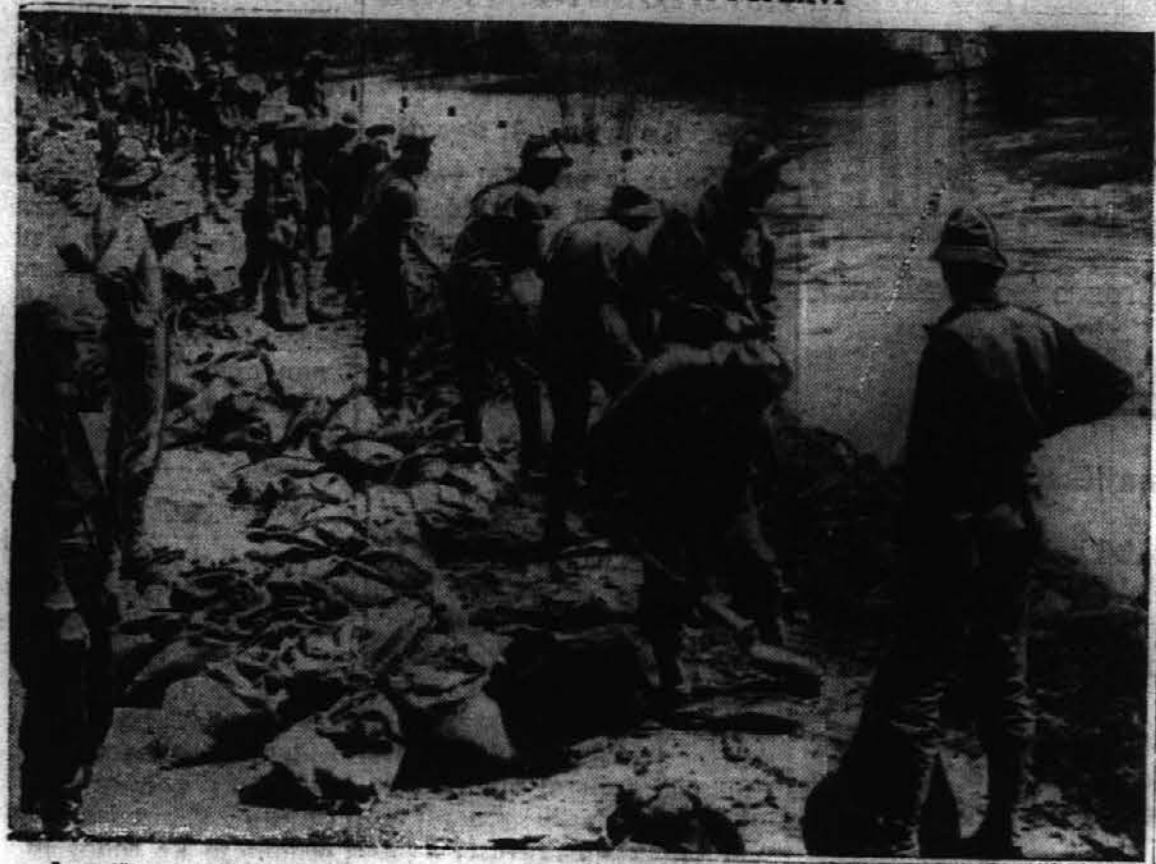
OSIŠČE SE PREZGODAJ VESLI RAZDELITVE BALKANA

Washington, D. C. — "Balkan je zdaj ozemlje, katero je osišče v upravnem smislu popolnoma razdelilo", je pred kratkim poročal radio Rim. Geslo "razdeli in vladaj" je osišče do kraja izrabilo; v Jugoslaviji so od nacistov kontrolirane marionetne vlade Srbov in Hrvatov v ljutom naspotstvu, zato da se umetni spor med obema narodoma čimbolj razvname. Toda nađe okupatorjev propadajo druga za drugo ob srditem odporu jugoslovanskega naroda. Od osišča kontrolirani radio Rakovica je v zadnjem času posvetil mnogo svojih oddaj demantiranju novic o atentatu proti Ante Paveliču; iz gorskih predelov Srbije in Bosne pa poročajo o novih izbruhih upora in o napadih borbenih Jugoslovancev na okupacijske čete.

PISMO 65 ČEVLJEV DOLGO

Iz bojev v Severni Afriki je pisal Corp. Robert Jekl, 24, svoji sestri v Chicagi, da si nobene druge stvari bolj ne želi kakor pismo od domačih in od znancev. Sestra se je odločila, da izpolni to željo v največji meri. Poskrbela je, da je vsaka oseba, ki jo je njen brat

INŽENIRJI SE BORILJO PROTI POPLAVI

Ameriški vojaški inženirji gradijo nasip proti poplavi blizu Gowen Field, Idaho. Poročila ome-njajo, da se je moralo več kakor 150 družin umakniti iz domovanj pred povodnjo. Tudi mnogo mo-stov je bilo v nevarnosti.

poznal, zraven pa še marsikatero oseba, ki je ni poznal, napisala pismo zanj. Ta pisma so bila spisana v angleškem, švedskem, danskem in nemškem jeziku. Nekateri pisavci so tudi priložili svoje slike. Sestra je vse te prispevke zle-pila skupaj in nastalo je pi-smo, ki je 65 čevljev dolgo. Jekl je kasneje sporočil, da je imel ves njegov polk veliko zabave s tem mojstrskim de-lom, člani pri njegovi lastni kompaniji inženirjev pa so bi-li tako ponosni na to pismo, kakor če bi ga bil vsak izmed njih osebno prejel.

TAKO BO JOHN OSTAL DOMA

John Puhek (ime zveni slovensko!), star 24 let, je povedal pred svojo naborno komi-sijo v Sussex, Wis., da je pri-pravljen vstopiti v armado, da stori svoj del v tej vojni. Komisija je preiskala njegov slu-čaj in izvedela, da John živi na farmi, dela pa v livarni (foundry) v Milwaukee, 20

milj od doma. Ker je njegov oče bolehen, napravi John na farmi toliko dela zjutraj, pre-den gre v livarno, in zvečer, ko pride domov, kolikor naj-več more. Vstaja ob 5 uri zju-traj in najprej pomolze 22 krav. Zvečer jih zopet pomol-ze, potem gre pa s traktorjem na polje in dela do 10 ali 11 ure. Naborna komisija je od-ločila, da je John veliko bolj potreben na svojem sedanjem mestu, kakor bi bil v armadi.

TRETJIČ JE DOBILA ZOBE

Fort Royal, Va. — Larra Pinket, zamorka, ki je stara že 58 let, je dobila že v tretjič nove zobe. Ko je šla zadnjič k dentistu, da bi ji izdelal nove zobe, je ta opazil, da ji ra-stejo v čeljustih novi zobje in ženski dejal, naj kar malo počaka, pa bo imela kar svoje lastne nove zobe.

V ALASKI SO NAŠLI CIN

Vsled vojne se je Alaska zelo oživela, posebno odkar je bila zgrajena Alcan cesta. Z

vojaškimi četami delujejo tam tudi skupine raziskovalcev iz državnega rudninskega urada. Med drugim so našli na raznih krajih zaloge cina (tin), ki je za nas izredno velike vredno-sti. Sedaj ga še ne pridobivajo posebno veliko iz Alaske, ven-dar več kakor kjerkoli drugje v Z. D.

JUGOSLOVANSKA MESTA SO ODGOVORNA ZA DEJANJA "UPORNIK" MEŠČANOV

Washington, D. C. — Od nacistov kontrolirani jugoslovanski časopis Novo Vreme, ki izhaja v Beogradu, je pred kratkim poročal v nekem članku, ki ga je prejel OWI, da so jugoslovanska mesta odgovor-na za škodo, povzročeno od "upornikov", ki so bili v njih rojeni, živeli v njih večji del svojega življenja, ali povzročili škodo, katere krivci sami ne plačajo, ker jih ni mogoče najti, ali ker ne morejo plača-ti.

ZGODOVINA BITKE ZA PREVOZ V ZDRUŽENIH DRŽAVAH

Bitka za prevoz v kontinen-talnem delu Združenih držav je sedaj dobljena. Vendar ni si-gurno, da bodo zmage, ki so bi-le doslej izvojevane, tudi ostale stalne.

Urad za vojne informacije OWI smatra, da je poznavanje celega vprašanja prevoza od strani javnosti potrebno, ako se želi sodelovanje javnosti pri izvrševanju vladinega programa za čuvanje gumija in vozov.

V svrhu, da bi se javnost upoznava s temi dejstvi, je OWI natančno preiskala celi problem vojaškega in civilnega prevoza.

Obrtna društva in delavske unije ter posamezne prevozne kompanije, kakor tudi vsi vladini uradi, ki se bavijo s prevo-zom, so bili konsultirani predno je bil izdelan sledeči pre-gled.

Te-le so bile zmage prevoza v preteklih dveh mesecih.

1. Prevoz po železnici je znatno bolj nego v zadnji vojni. Železnice prevažajo čete in civiliste udobno in brez zamud.

2. Avtobusi, tramvaji in raz-ne vrste drugih voz prevažajo delavce do tovarn in do doma.

3. Hladilni vozi, ki so se na-vadno vračali prazni na zapad in na jug, sedaj nosijo tovore, kadar se vračajo.

4. Vozovi-cisterne prevažajo velik del petroleja, ki bi v mirnem času šel po vodi. "Big Inch", dovodna cev za petrolej

iz Texasa, se vije proti vzhodu in dobavlja že 60,000 sodov petroleja na dan v Norris City, Ill.

5. Barke, ki so po navadi le-zale nevpoprabljenе, vozijo se-daj tovor po rekah in kanalih.

6. Tovorni avtomobili, ki so se po navadi vračali prazni, se zdaj vračajo polni tovara.

7. Aeroplani še vedno pre-vzemajo potnike, ki imajo prednost.

Nasprotno pa so nepovoljne točke problema prevoza po poročilu OWI sledeče:

1. Naš prevozni material je, z malimi izjemami, vporabljen do zadnjih mogočnosti.

2. Železniški material za prevoz potnikov, avtobusi, pri-vatni avtomobili, njihovi deli, gume, vagoni-cisterne se obrab-ljajo. Nadomestujejo se le v malem številu, ako se sploh na-domestujejo.

3. Pomanjkanje delovnih sil je še vedno občutno in bi mo-glo postati še bolj.

Dve fazi prevoznega proble-ma ostaneta po tem poročilu še vedno nujni: prevoz petroleja in prevoz delavstva do tovarn.

Da bi se dosedanj uspehi na-daljevali, smatra poročilo za potrebno, da se v zadnjem času doseženo povečanje sposobno-sti železniškega prevoza vzdr-ži, ter da se poveča potovanje v grupah s privatnimi avtomobili, s čimer bo mogoče izogniti se daljnim neprilikom v sistemu lokalnih prevozov.

DOGODBICE

Dantona so kratko pred od-hodom na morišče vprašali, da-li ima še kakšno filozofsko mi-sel. "Ne", je dejal, "bavim se marveč z nekim filološkim vprašanjem. Mislim na glagol "usmrtiti", ki se ne da spragati v vseh časih. Lahko rečeš: jaz sem usmrčen, ne moreš pa re-či v preteklem času: jaz sem bil usmrčen."

V neki družbi je Hans v. Bue-low pripovedoval naslednjo zgodbo o nekem pianistu, ki je bil znan po svoji netemperamentnosti: "Pomislite, na nje-govem zadnjem koncertu je neko tako trdno zaspal, da je začel na glas smrčati. Ljudje so se tako ogorčili nad povzročite-ljem nemira, ki jim ni dal spati, da so ga dali vreči iz dvorane."

Šef je divjal: "Že spet ste prišli prepozno v pisarno, Osta-

nite rajši kar doma!" Uradnik se je smehljal: "Prav rad! Am-pak, kako bo s plačo? Ali jo boste pošiljali na dom, ali naj jo pridem vsakega prvega is-kat?"

POSLUŠAJTE

jugoslovanski radio pro-gram, ki se oddaja vsako ne-deljo od 9. do 10. ure zjutraj preko radio postaje WGES v Chicagi.

DR. JOHN J. SMETANA
 Pregleduje oči in predpisuje očala
 23 LET IZKUŠNJE
 OPTOMETRIST
 1801 So. Ashland Avenue
 Tel. Cermak 0523
 Uradne ure: vsak dan od 9 zjutraj do 8:30 zvečer.

KRASNA ZGODOVINSKA SLIKA

Velikost 16 1/2 x 12 1/4

Tiskana v večih bar-vah. Sredi je v vencu sedanjí predsednik Zdr. držav Franklin D. Roosevelt. Okrog in okrog so slike vseh do-sedanjih predsednikov Zdr. držav podpisani s njihovimi lastnorčni-mi podpisi. Pod pred-sednikovo sliko vira v vetru ponosno svez-da zastava. Pod za-stavo je spominska pločica in na nji tiskano v okrajavi listina pravice in svobode. Slika je v okvirju in v okvirju steklo. Ta slika je lep kras in zgodovin-ska pomenljivost za vsak ameriški dom. Ker nas naši naročniki za njo poprašujejo, smo jih še nekaj dobili

Slika stane \$1.50 brez pošiljatenjskih stroškov.

Pošiljativne stroške plača vsak prejemnik sam, ko se mu dostavi slika po Expressu. To naj vsak, ki bo naročil sliko, vzame na znanje, in dokler zaloga traja s njimi lahko postrežemo onim, ki si jo želijo.

Naročilo je pridjati potrebni anesek in ga poslati na:

AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 W. Cermak Road,

Chicago, Illinois

COMMONWEALTH EDISON COMPANY

KONJIČKA BOM KUPIL...

Gospodarska zgodba. Spisal F. S. Finžgar.

“No, da bi pa tako v noč vlekla, pač ni potreba. Saj je dne ob tem času za delo dovolj. Ne rečem, po zimi, ampak sedaj.”

Metka je zopet prišla za šivanje in povabila Franceta:

“Sedi kar tukaj!”

S klopji je odmaknila napol izgotovljeno obleko in skrbno pobrisala nitke in bele konce.

“Da se te kaj ne prime, France! Sicer bi vsak uganil, da si vasoval pri šivilji. Pa bi te bilo sram?”

France je sedel na pripravljeno mesto. Metka je pognala stroj in izpod očnih obrvi, ki so se bočile pod lepim, belim čelom, pogledala na ženina, kaj poreče.

“Kako pa, sram pa že, sram! Je prav, da si me opozorila na to reč; e-ti navihanček moj!”

Pogleda sta se srečala, za hip obstala, zažarela. Skozi bela Metkina lica je šinila kri, stroj je zadržal, France je pa segel v žep po ameriškansko pipo in si počasi basal tobak. Bogve kdo in kdaj bi bil predramil ta zgovorni molk, da ni vstopila mati in z njo sestra Mana.

“Ali se kujata? Poglej jih no!”

Mana se je zasmejala in sedla k mizi.

“Kdor pri delu veliko govori, malo naredi,” je odgovoril France, Metka pa nič. Stroj je drdral z nervozno naglico po robu pisanega predpasnika.

Mana se je zopet zasmejala in pobrisala z javorove mize par tenkih koteninastih odrezkov.

“Mati,” je povzel France, “zmenimo se!”

Mati je sedla k peči, podstavila nogam nizek stolček, roke prekrižala v naročju in se nagnila naprej.

“Le se zmenimo! Kdaj pa misliš?”

“V enem mesecu lahko naredimo!”

Stroj je nenadoma obstal. Metka je dvignila glavo.

“Veš kaj, tako se nama pa res ne mudi. Tudi bala ne bo gotova!”

“Izgovor, prazen izgovor! Bale imaš že toliko, da je zaradi tega lahko takoj jutri poroka. Samo ne maraš ne, kaj?”

Metka je zopet pognala stroj in mu ni odgovorila.

Manca se je vnovič zasmejala.

“Ah, ti ženini! Kakor otroci ste!”

“France, do predpusta odloži. Kaj bi s tako naglico?”

“Nak, tisto pa ne, mati. Že zaradi ljudi ne, da bo enkrat mir pred njimi. Takole bo; če ne odnehate, naj bo, dodam par tednov, kvečjemu par tednov. To pa zato, ker sem sklenil, da kupim konjička.”

“Konjička?” so se zavzele vse tri.

“Da, konjička! Koleselj popravim sam; ej, Metka, boš videla, kako bo prijetno!”

“Prijetno, nič ne rečem; če bo koristno, ne vem.”

“Mati, mati! Čudno, da ste vsi stari enaki. Naš oče se takisto trdovratno branijo konjička k hiši. Skoro sprli smo se nocoj zaradi tega.”

“France, pa ga ne kupuj, če so oče hu-di!”

Metka ga je proseče pogledala.

“Nalašč, sedaj pa nalašč! Na obeh sem ti bral, kako si se zveselila, in sedaj potegneš zoper mene. Še ta teden popravim koleselj, potem kupim konjiča — in v koleslju se peljeva na faro zaradi oklicev, da veš, nalašč zato, da bodo zavidni jeziki še za ped daljši.”

Mati je zgibala z rameni in nič več ni

ugovarjala. Zakaj France je govoril trdo in odločno.

III.

Po konjička.

France je popravil koleselj.

Oče je jezno gledal izpred ulnjaka. Ves teden nista pregovorila deset besedi. In še za teh desetero je morala biti redno mati posrednica.

V soboto se je blestel kolesij nanovo prevlečen in prebarvan. France ga je ogledaval, in njegovo veselje je bilo veliko. Oče se ga je pa ogibal.

“No, kaj ni?” je odgovoril sin očeta ves radosten in pozabil, da sta sprta, ko je očeta risal počasi mimo njega.

“Igrača!” je zamrmral stary in se ni ozrl.

V nedeljo po maši se je France napravil na pot. Materi se je izgovoril, da gre zaradi lesa in da ga morda ne bo domov zvečer.

Mati ga je pogledala, kakor se ozro matere, kadar sinu ne verjamejo. Sin se je naglo obrnil in odšel. Rdečica ga je polila. Zakaj ni šel po les, šel je po konjička.

Po nekem mešetarju je zvedel, da bi se v Dolgi vasi utegnili dobiti pripraven konjiček zanj. Naravnal se je tja.

Hitro je hodil. Še nikdar v življenju se mu ni tako mudilo. Par postaj se je potegnil z vlakom, potem spet peš, in je prišel v Dolgo vas, ko so se vračali ljudje od nauka.

“Po konjih gledam, oče,” je odgovoril prvega moža, ki ga je srečal.

“Aha, bi se kupilo pri nas. Kramar ga prodaja, Janežič je govoril tudi o tem in pa Kajon ima lepo živalico. Poglej! Ta-le prva hiša z zelenimi vrtnicami je Kajonova, ona druga s hrbtom na vas je Kramarjeva, Janežič je pa zadnji na desni strani. Skoro četrt ure od tu.”

“Grem k Janežiču, ker je najdalje.”

“Pa k Janežiču! Bog daj srečo!”

Došlo ju je nekaj mož in fantov, ki so se jima pridružili in Franceta radevolje spremili do Janežiča.

Janežič, postaven gospodar, je sedel na hlotu pred hišo in se solnčil.

“Pravijo, da imate konja na prodaj?”

“Imam.”

“Pokažite!”

Janežič se je dvignil s sedeža in celi zbor je odšel proti hlevu. France je hitel za njim.

“Počakaj! Pripeljem ga vun.”

Janežič je pripeljal konja, ki je povešal glavo, pa jo naglo dvignil in se ozrl po možeh.

France je poznal, da konj ni rejen, da je nekoliko ožuljen od komata in nepripravna vprega mu je ogulila dlako na bokih.

“Mršav je in lep tudi ni!”

Janežič ga je pogledal s poštenimi očmi izpod košatih obrvi. Sosedje so se sunili s komolecem.

“Mršav je in lep ni? Hentajte, ali ga kupuješ za mesarja ali ga kupuješ za delo? Za meso ni, to je istina; ampak za delo! Najtežje mrhe se ne ustrašim! Poglej nogo! Stoji kakor vojak na straži! In ta moč!”

France je stopil bliže in čedalje manj mu je bil konj všeč.

(Dalje prih.)

KAKO SO SE NEMCI PREDAJALI AMERIKANCEM V SEVERNI TUNIZIJI?

(Nadaljevanje s 1. strani)

dne, ko se je približal vojaški auto, ki je imel znak Rdečega križa. Ne daleč od fronte linije se ustavi in iz njega izstopi majhen, zgledan utrujen mož, oblečen v zelenkasto uniformo nemškega častnika. Pod vratom je imel železni križ, na rami pa našito znamenje afriškega kora. Njegove sarže so kazale, da je moral biti general. Hitro je naredil preko polja kakih petdeset korakov in se ustavi. Na drugi strani njive, se prikaze drugi mož, ki je imel dve srebrni zvezdi, saržo ameriškega generala. Nemški general udari s petami skupaj in salutira. Ameriški general mu vrne salut. Nato nemški general potom tolmača nagovori: Prihajam, da se podam! — Ameriški general tudi potom tolmača odgovori: Ali razumete, da predaja mora biti brezpogojna? — Nemec prikima nemo. Vse prav, odgovori Amerikane.

Za tem so sledili v drugih krajih še ostali nemški poveljniki in nato so začele prihajati nemške čete iz svojih postojank brez pušk in se predajali. Ameriške čete so jih sprejemale in odvajale v ozadje. Več kakor 25 tisoč Nemcev in nekaj Italijanov so samo Amerikanci v Severni Tuniziji okrog Bizerte ujeli na ta način. Nemške čete pač niso imele nobene izgleda. Neke skupine so so hotele vzkrati na čolne in barke, toda ameriški topničarji in letalci so jih takoj napadli in uničili. Nato je ameriški poveljnik poslal nemške častnike, nazaj s povelji, da naj ukažejo vsem nemškim četam, da morajo vse svoje o-

rožje pustiti nedotaknjeno ter ne smejo poskušati kak beg. Kdor ne bo ubogal, bodo otvorili ogenj nanj brez usmiljenja. Ukaz in svarilo je zaleglo.

Nemškim ujetnikom so nato dali jesti. Ko so pozneje vodili v ozadje so se Nemci dillili finemu ameriškemu orožju in nekateri so izražali začudenje nad izrednim junaštvom ameriških čet, ki so ga pokazali v bojih v Severni Tuniziji.

PRIREDITEV CHICAŠKIH POLICAJEV

Chicago, Ill. — Čičaški policisti bodo priredili dne 26. junija 26. letne policijske igre v znanem Comiskey Parku. Dne 3. in 4. julija pa v Wrigley Field. Tako sporoča predsednik Thomas J. Morris, od policijske podporne zveze v Chicagu. Vstopnice k igram se prodajajo že sedaj in le uniformirani policisti jih imajo pravico prodajati. Dohodki od iger se uporabljajo za popravljanje potrebnih članov policijske podporne zveze.

ZABAVALIŠČE "RIVERVIEW" OZNANJA OTVORITEV

Chicago, Ill. — Znano zabavaljšče "Riverview", ki se nahaja na obsežnem prostoru na North Western Avenue in Belmont Avenue naznanja, da bo otvorjeno v sredo 19. maja za letošnjo sezono. Letos bo dodano temu zabavaljšču več različnih slikovitih novosti, nakar opozarja vodstvo vsa javnost. Zabavaljšče zavzema skoro dve milje prostora. So prostori, kjer so razne igre zabavaljšča, pa tudi prostori z lepimi vrtovi za odpočitek. Posebnosti bodo letos: skakanje s parašuti, drsanje na kolesčkih, letanje z letali, in mnogo drugih zanimivosti.

NAŠI ZASTOPNIKI

pri katerih si lahko naročite lista "Amerikanski Slovenc" in "Novi Svet", ali za iste obnovite naročnino.

- COLORADO:** Canon City, — Ana Susman. Colorado Springs, — M. Kapsch. Crested Butte, — Martin Čiak. Denver, — G. Pavlakovich. Leadville, — Miss Mary Klun. Pueblo, — Josephine Meglen.
- ILLINOIS:** Argo, — John Poljak. Aurora, — Mary Fajfar. Bradley, — Math Stefanič. Chicago, — Jožef Fajfar. Joliet, Rockdale in Lockport, — John Kramarich. La Salle, — Anton Strukel. North-Chicago-Waukegan, — Gabriel Drašler, Andrew Košir in Mrs. Jennie Keber. Oglesby, — Frank Jerin. Ottawa, — Mrs. Katherine Bajuk. Pullman, — Martin Golobich. Standard, Granville, — Joseph Bragar. So. Chicago, — Ant. Bakse, C. Germek, Mrs. Agnes Mahovich.
- INDIANA:** Indianapolis, — Frank Urajnar. Whiting, Ind., — Miss Kathie Triller.
- KANSAS:** Franklin, — John Dobravec. Frontenac, — Anton Drenik. Kansas City, — Peter Majerle in Joseph Kostelec.
- MICHIGAN:** Ahmek, — Mrs. J. Hribljan. Detroit, — Steve Potočnik. Harrieta, Boon, Cadillac in okolica, — Mark Badovinac. Calumet, — Jos. Sustarsich. Iron Mountain, — Frank Richtarsich. Manistique, — Anton Krašovec.
- MINNESOTA:** Aurora, — E. Smolich. Biwabik, — Mrs. Mary Delak. Chisholm, — Frank Laurich in Joseph Gazvoda. Ely, — John Otrin, Jos. Peshell. Eveleth, — John Strah in Antonia Nemgar. Gilbert, — Frank Ulčar. Groaney, — Mrs. Frances L. Udovovich. Hibbing in okolica, — Joe Zaic. Keewatin, — Mary Kolar. New Duluth, — M. Spehar. McKinley, — A. Hegler. Rice, — Rev. John Trobec. Sauk Rapids, — John Burgstaler. Soudan, — Frances Loushin. Virginia, — Angela Schneller.
- MONTANA:** Butte in Walkerville, — Mary Kotze.
- OHIO:** Barberton, — Mrs. Jennie Okolish. Bedford, — Frank Stavec. Bridgeport, — L. Hoge. Cleveland, — Za Collinwood, St.

- Clair pri Sv. Vidu in okolico, Euclid in Nottingham je zastopnica Mrs. Margaret Poznič. — Za Newburgh in okolico Mr. J. Resnik, Rt. Rev. J. J. Oman in Anna Gliha. Conneaut, — Angela Berus. Lorain, — Justina Paul. Girard, Niles, Youngstown in vsa okolica, — John Dolžič. Petersburg, — Mary Ohlja.
- PENNSYLVANIA:** Aliquippa, — Ant. Habich. Beading, — Nikolaj Simonich. Bessermer, Universal in okolica, — Frank Kokal. Braddock, — Joseph Lesjak. Bridgeville, Presto, Cuddy, Morgan, Beading in Sygan, — Mary Useničnik. Bulger, — S. Jenko. Burgettstown, — John Pintar. Cairnbrook, — Angela Satkovič. Forest City, — Mrs. Mary Grum. Homer City, — Pavel Novosel. Imperial, — John Jamnik. Johnstown, Conemaugh in okolica, — Matt Klučevšek. Lawrence, — Carolina Rosman. Pittsburgh, — Jos. Bahorich, Mrs. Mary Cadomč. Steelton, — Doroteja Dermeš. Strabane, Canonsburg in okolica, — Anton Tomšič. Moon Run, — Jacob Drašler. Olyphant, — Mary Zore. St. Marys, — M. Auferklam. Vandring, — Frank Pancar.
- WISCONSIN:** Greenwood, Marshfield in Owen, — Jos. Rakovec. Kenosha, — Mrs. Mary Vidmar. Sheboygan, — John Udovich, in Marie Prislund, Johana Mohar. Milwaukee-West Allis, — Mrs. Marie Floryan. Willard, — Ludvik Perušek.
- WYOMING:** Kemmerer, Sublet, Diamondville, — Konšt. Podlesnik. Rock Springs, — Uršula Ivsek.
- PO RAZNIH DRŽAVAH:** Fontana, Calif., — Joe Skubic. San Francisco, Calif., — Mrs. K. Cesar. Bridgeport, Conn., — Martin Horvath. Little Falls, N. Y., — Amalia Furlan. Brooklyn in New York, N. Y., — Anton Anžlovar. Oregon City, Ore., — Mrs. Mary Polajnar. Enumclaw, Wash., — Jos. Rihter. Renton, Wash., — Thomas Rihter. Helper, Utah, — A. Topolovec. Valley, Wash., — Mary Swan.

J. M. Trunk

Dozdaj se je Rusija vsaj pokazala tako, da svet strmi, ker kaj takega prej nihče ni pričakoval, in samemu Hitleru se moti v glavi. Do kake končne odločitve še ni prišlo, kakor nikjer pri vsi borbi in do take odločitve utegne biti pot še dolga in trnjeva.

Zanimanje za Rusijo je pa povsod in ugibanj je na koše. Do kam bo šla do kakšnih mej? Kako bo šla? Neki imajo strah, drugi gojijo sladka upanja. Ali je med ostalimi Slovani več strahu ali več upanja ali morda ni dosti kaj? Bolj pod domačo streho je nekaj govorenja o zadevah, ki niso širšega ali političnega pomena, rekel bi, da so bolj osebnega pomena. To je povsem naravno, ker vsak misli, da se svet suče okoli njega, in zato gleda tudi on na svet iz svojega zasebnega stališča.

Tisti, ki gojijo upanja na Rusijo, naj bi šli tja, pravijo taki, ki gledajo na Rusijo bolj po strani, in prav ti obujajo spomine na dogodke, ko so že v prvih letih neki res šli tja, pa so se vrnili razočarani. Tedaj so se namazali, tako sklepajo, in namazali se bodo tudi zdaj, ako gojijo upanja na Rusijo.

Well, vse se lahko tudi zdaj še ponovi, in ponovilo se bo brez dvoma, ako je gojil kdo prej napačna upanja in jih goji morda še za bodočnost. Suh je odšel v Ameriko, našel tu delo, celo tri tisočake sji je prihranil, šli pa je tedaj o "ruski svobodi" hajdi tja, in po letu dni se je vrnil zopet suh. Tako je bilo tedaj in tako bo tudi zdaj, ako bi bilo kaj v Rusiji, kar je pa dvomljivo vsaj danes in morda še za dolgo dobo.

Kmet je delal za kruhek prej "v potu svojega obraza", zdaj ima razno mašinerijo, vsaj ameriški farmer jo ima, ampak potu v obrazu tudi pri mašineriji na manjka.

O Benešu, predsedniku Čehoslovakije, trdijo, da je bi-

ster diplomat. V Monakovem mu bistrost ni pomagala, ker so ga drugi pustili na cedilu, bistra glava sama ne more delati diplomacije. Pri sedanjih razmerah ima tudi Beneš dosti preglastic, ko se razmere izpreminjajo kakor aprilovo vreme. Treba je previdnosti v Londonu, previdnosti v Washingtonu, še več previdnosti je treba v Moskvi. Ni dosti, da je kdo bister, ozirati se mora tudi na druge, in morda je ravno v tem znak izredne bistrosti, ako se zna ozirati na druge, kakor razmere zahtevajo. Sodim, da tudi Sikorski spada med take bistre diplomate, razmere pa ga ovirajo.

Baje se je toliko razjasnilo, da bo prišel Beneš sem v Ameriko in se pogovoril z merodajnimi krogi v Washingtonu. Točka je Moskva, radi katere imajo tudi v Washingtonu dosti preglastic. Namigava se, da bi utegnil Beneš iti iz Washingtona v Moskvo. Stavim, da bi sam rad šel tja, ker on vidi, kaj je v Moskvi, ampak se mora ozirati še na Washington, ker tam le slutijo, pa še ne vidijo, in če bodo v Washingtonu spoznali, da je odločilna točka v Moskvi, bo Beneš šel tja, sam pa ne pojde, ker je pač razborit diplomat in ve, da se najmanj pri diplomaciji more z glavo skozi zid.

Takih "skozi-zidarskih" diplomatov ali vsaj politikov je pri nas vse polno, pa so si dozdzaj razbili le glave.

— Chicago, Ill. — Mornariški tajnik Frank Knox je imel predvčerajšnjim v Union League Clubu velik govor. Povdarjal je, da Združene države morajo imeti po tej vojni najmočnejšo mornarico na svetu. Knox je bil svoj čas izolacionist. Zdjaj pa je izjavil, da samo obljube na papirju ne zadostujejo, če ni za njimi tudi oborožene moči.

NAROČITE IN ČITAJTE

lepi zanimivi slovenski družinski mesečnik

"NOVI SVET"

ki prinaša vsak mesec zanimivo in zbrano čtivo za ameriške Slovence. Stane letno samo \$2.00. Za Kanado in vse ostalo inozemstvo \$3.00 letno.

Naročnino sprejemajo lokalni zastopniki, ali pa jo pošljite direktno na:

UPRAVA "NOVI SVET"
184C W. Cermak Rd., Chicago, Illinois

Tiskarska dela

vse vrste točno in lično izvršena izdeluje naša tiskarna za organizacije, društva, trgovce in podjetja. Mi izdelujemo lepe tiskovine v več barvah. Dajte vaše prihodnje naročilo za tiskovine nam in prepričajte se o naši tozadevni postrežbi.

TISKARNA AMERIKANSKI SLOVENEK
1849 WEST CERMAK ROAD, CHICAGO, ILLINOIS